Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Nestanoví-li obchodní zákon pro rejstřík vedlejšího závodu výjimky, jest nutno v každém případě, kde nařizuje zákon zápis do obchodního rejstříku, opovědi tento zápis nejen u soudu závodu hlavního ale i u každého soudu závodů pobočních a to pro každý pobočí závod (filiálku) zvláštním podáním. To platí i při každé změně členů správní rady akc. společnosti, ať nastala vystoupením nebo úmrtím.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 10. března 1927 RI 1150/26. Krajský soud v Litoměřicích. Firm 3062/26.)

Akciové společnosti resp. její správní radě uloženo bylo rejstříkovým soudem, aby ohlásila výmaz člena správní rady ku zápisu do obchodního rejstříku ohledně všech odštěpných závodů a to pro každou filiálku zvláštním podáním.

Stížnosti proti usnesení tomu podané rekursní soud nevyhověl. Odůvodnění:

Nelze přisvědčiti rekurentce, že výmaz člena správní rady není změnou toho rázu, kterou má na mysli čl. 212 obch. z. a kterou zvláštním podáním i soudům odštěpných závodů je oznámiti.

Dočasní členové správní rady musejí býti i u soudu pobočného závodu opovězeni k zápisu do obchodního rejstříku a z toho plyne, že i každá změna ve složení správní rady musí býti řádně opovězena u soudu pobočného závodu. Že tomu tak, nepochybně plyne z ustanovení čl. 233 obch. z., který kategoricky předpisuje, nerozeznávaje mezi hlavním a pobočním závodem, že každá změna ve správní radě musí býti řádně k obchodnímu rejstříku opovězena.

Takováto opověď může se státi jen zvláštním podáním u každého soudu pobočního závodu, jak plyne z § 10 úv. zák. k obch. zákonu, §§ 21 a 22 min. nař. z 9. března 1863 č. 27 ř. z.

Analogie § 60 zák. ze 6. března 1906 č. 58 ř. z. rekurentka právem se dovolávati nemůže, poněvadž tu jde o specielní zákon tedy výjimečný předpis, jenž analogicky užíván býti nemůže. Právem proto vyzval první soud, aby výmaz člena správní rady opověděla ohledně každé filiálky zvláštní opovědí. Při tom se podotýká, že nerozhoduje, že všecky filiálky mají stejné znění firemní jako závod hlavní, neboť tím se na věci samé, že existuje více filiálek, ničeho nemění.

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu nevyhověl. Odůvodnění:

Napadené usnesení, jímž potvrzeno byl usnesení rejstříkového soudu, není ve zřejmém odporu ani se zákonem ani se spisy, není také zmatečné a nemohlo proto dovolacímu rekursu pro nedostatek podmínek § 16 cís. pat. z 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. býti vyhověno.

Ku správným důvodům napadeného usnesení se dodává:

Dle čl. 212 obch. z. jest pobočný závod akciové společnosti opověděti k zápisu do obchodního rejstříku soudu vedoucího rejstřík, v jehož obvodě má pobočný závod své sídlo. Dle čl. 233 obch. z. jest opověděti k zápisu do obchodního rejstříku každou změnu členů představenstva.

Obchodním rejstříkem jest rozuměti, pokud zákon sám nerozeznává, každý obchodní rejstřík, v němž je zapsána firma podniku, tudíž jak rejstřík hlavního závodu tak i rejstřík závodu vedlejšího.

Neustanovuje-li tedy zákon pro rejstřík vedlejšího závodu výjimky, nutno v každém případě, kde nařizuje zákon zápis do obchodního rejstříku, opověděti tento zápis k oběma rejstříkům.

Dle čl. 212 odst. 2. obch. z. musí opověď k zápisu vedlejšího závodu obsahovati vše, co jest stanoveno v čl. 210 odst. 2. obch. z., tedy také firmu a důsledkem toho i členy představenstva k firmování oprávněné a jich ověřené podpisy.

Je-li pak dle čl. 233 obch. z. nutno opověděti k zápisu každou změnu představenstva, musí se tak státi i k rejstříku závodu vedlejšího. Změnou jest však také, odpadne-li některý z dosavádních členů představenstva, ať již vystoupením nebo smrtí. Změnu lze pak opověděti jen řádnou opovědí.

Nepřípustné jsou dodatky ve firmách, které neslouží k bližšímu označení osoby neb předmětu závodu, nýbrž z důvodů konkurenčních voleny, jsou způsobilé klamati obecenstvo.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 24. března 1927 RI 62/27. Obchodní soud v Praze. Firm 14964/26.)

Opověď firmy byla žadateli rejstříkovým soudem vrácena ku vypuštění dodatku do znění firmy pojatého, poněvadž dodatek ten neslouží ani ku bližšímu označení závodu ani k bližšímu označení osoby, nýbrž způsobilý klamati obecenstvo.

Stížnosti rekursní soud z těchto důvodů nevyhověl:

Rekurenti správně uvádějí čl. 15 obch. z. jakožto pramen, dle něhož jest posuzovati přípustnost dodatků ke formě, a správně též vystihli, že dodatky ty jsou přípustny jen tehdy a potud, pokud slouží ku bližšímu označení závodu neb osoby.

Rejstříkový soud ze správných důvodů dovodil nepřípustnost zvoleného dodatku do firmy rekurentů.

Tvrzení opovědi, že rekurenti dali zapsati do známkového rejstříku ochrannou známku téhož znění u obchodní a živnostenské komory v Praze, jest vyvráceno správou této komory a naopak jest prokázáno, že tuto slovní ochrannou známku má zapsánu jiná firma pro své zboží.

Okolnost, že žadatelé mají firmu v Berlíně steiného znění, ovšem bez dodatku, že ale tato firma má zapsánu známku zboží v Berlíně téhož znění, jak žádají míti zde dodatek ve firmě zdejší, jest, ačkoli to vůbec prokázáno není, pro zdejší rozhodnutí bezvýznamnou, právě tak jako okolnost, zda berlínský rejstříkový soud dovoluje používání dodatku tohoto znění ve firmě tamní.

Správně také poukázal soud první na to, že zmíněným dodatkem není závod rekurentův blíže určován, nýbrž naopak má býti vzbuzováno zdání, jako by šlo o filiálku nebo representaci závodu, která zmíněným dodatkem své zboží vyráběné označuje a která jest zde již v konsumentních kruzích známa a zavedena.

Zda jeden ze žadatelů vedl již dříve nějaký závod neprotokolovaný s oním označením, jest rovněž nerozhodno, poněvadž firma toho znění zapsána nebyla a nebylo tudíž o její přípustnosti vůbec rzohodnuto a teprvé nyní jako nový samostatný podnik se opovídá.

Neslouží tedy zvolený dodatek účelům ve čl. 16. obch. z. naznačeným, nýbrž jest naopak z důvodů konkurenčních způsobilý klamati obecenstvo.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu neshledav, že by usnesení v odpor vzaté bylo v odporu se spisy neb se zákonem anebo že by bylo stíženo zmatečností.

Není tu tedy podmínek § 16 cís. pat. z 9. srpna 1854 č. 208 ř. z.

Zápisy v obchodním rejstříku, příčící se zákonu, nemohou se státi právoplatnými a soud, jak to vyjde na jevo, má z moci úřadu zjednati nápravu (čl. 26. obch. z.). Podnět k tomu může dáti soudu kdokoliv, avšak do usnesení soudu, jímž náprava odepřena, může si stěžovati jen ten, kdo má na tom, aby protiprávní stav byl změněn, **právní** zájem, tedy jen ten, jehož **právo** je zápisem nesprávným dotčeno. Pouhý konkurenční zájem nestačí. Zájemník může ovšem docíliti opravy prostým upozorněním soudu aniž třeba žaloby.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 3. března 1927 RI 1125/26. Krajský soud v Mladé Boleslavi. Firm 2003/26.)

A žádal u rejstříkového soudu, aby majitel protokolované firmy »Xových kotelních rour výroba B. a spol.« byl přidržen k výmazu firmy tohoto znění, uváděje na odůvodnění toho, že v době, kdy nynější majitel této firmy přejímal závod, patent Xův, mající za předmět zvláštní výrobu kotelních rour, již neexistoval, ježto patent ten byl již v tom čase (1918) zrušen a proto mu neměl ani převod firmy té býti po rozumu čl. 23. obch. zák. povolen.

Rejstříkový soud odkázal žadatelův návrh na pořad práva.

Soud rekursní vyhověl stížnosti, usnesení rejstříkového soudu zrušil a uložil soudu 1. stolice, aby ve směru mu naznačeném po zákonu jednal a nově se usnesl.

Odůvodnění: Ve svém návrhu uvedl stěžovatel, že nynějším majitelem firmy již od původu používána jest neodůvodněně firma do rejstříku zapsaná. Jde tu tedy o případ čl. 26. odst. 2. obch. z., kde majitel používá firmy, která nebyla po zákonu utvořena a tudíž mu nepřísluší.

V takovém případě náleží však soudu rejstříkovému z moci úřední, vyšetřiti a zjistiti, zda tu jde o přestupek čl. 26. obch. z., jmenovitě byla-li firma proti zákonu utvořena a zjistí-li, že tomu tak, pak náleží jemu, účastníkům dle čl. 26. obch. z. dáti příslušné příkazy za účelem zjednání pořádku.

O případ čl. 27. obch. z. tu nejde a není tedy důvodu odkazovati stěžovatele na pořad práva. Náleží tedy rejstříkovému soudu, aby dle toho příslušné řízení provedl a pak rozhodl.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu majitele firmy

1. usnesení rekursního soudu změnil v ten rozum, že stížnost Aovu do usnesení rejstříkového soudu odmítl, ale

2. rejstříkovému soudu uložil, aby o oznámení Aovu ve smyslu čl. 26. obch. z. ve vlastním oboru působnosti dále jednal.

Odůvodnění: Zápisy do obchodního rejstříku, příčící se zákonu, nemohou, jakmile to vyšlo na jevo, nadále zůstati a že jest na rejstříkovém soudě, aby ve smyslu čl. 26. obch. z. zjednal příslušnými příkazy nutné změny. Podnět k tomuto zakročení může vzejíti od kohokoliv. Učinil-li tak interesent, mající p r á v n í zájem na tom, aby byl protiprávní stav odstraněn, nelze mu odepříti ani právo rekursu do usnesení rejstříkového soudu, jímž bylo odepřeno opatření ve smyslu jeho oznámení.

Jest tedy k rekursu legitimován jen ten, jehož p r á v o jest nezákonným zápisem dotčeno. Pouhý zájem (na př. konkurenční) nestačí.

Stěžovatel A ve svém oznámení a vůbec během řízení, provedeného rejstříkovým soudem, takového práva ani netvrdil. Nelze jej proto pokládati za účastníka ve smyslu § 9. cís. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. a nepřisluší mu proti soudním opatřením žádný opravný prostředek.

Potud jest dovolací rekurs odůvodněn.

Naproti tomu nelze sdíleti názoru stěžovatelova, že by k odstranění tvrzených závad co do užívání jeho firmy zbývala jen cesta žaloby ve smyslu čl. 27. obch. z.

A. oznámil, že již nabytí firmy »Xových kotelních rour výroba B. a spol.« stěžovatelem příčilo se článku 23. obch. zák., poněvadž stěžovatel vlastně nepřevzal závod, s nímž byla původně firma úzce spjata, a že ani později nebyl oprávněn provozovati onen podnik a že také ve skutečnosti provozuje výrobu jiných rour než rour Xových. Jde tudíž v podstatě o výtku užívání firmy stěžovateli nepřislušející, tedy o případ čl. 26. obch. z. a jest na rejstříkovém soudě, aby zjistil, zda jest oznámení Aovo důvodné a aby dle toho po případě dále zařídil, čehož třeba.

ZE DNE

Konfederace duševních pracovníků ČSR. K tomuto číslu našeho časopisu připojujeme prospekt K. d. p. č. ohledně vystavění čsl. domu pro intelektuály v Paříži, s vyzváním na všechny kolegy, aby tuto akci co nejúčinněji podporovali a subskripce se súčastnili, neboť jedná se o to, aby stav náš, byť i málo početný, osvědčil, že zajímá se o kulturní počiny prvého řádu a aby materielní podporou svou ukázal, že stojí na výši doby.

Třetí německý právnický sjezd konán byl ve dnech 4. až 6. června 1927 v Liberci. Dlužno doznati, že němečtí právníci jsou velice čilí, neboť pořádali v našem státě již třetí sjezd, kdežto my přivedli to pouze na sjezd jeden. Sjezd zabýval se otázkami: zajišťovacího převodu vlastnictví, ohraničení deliktů kriminálních a administrativních a použití trestních norem právních na delikt administrativní, o volném uvážení soudcovském v právu trestním, o reformě správní, o reformě akciového práva a hlavních směrech daňové politiky v Československu. Nás zajímá zejména otázka zajišťovacího převodu. K otázce té zaslal zvláštní důkladné pojednání Dr. Oertmann, prof. práva v Göttingách. Pojednání jest tím pozoruhodné, že proti usnesení předešlého sjezdu německých právníků, jež vyslovilo se nepříznivě o otázce zřízení rejstříkové hypoteky a vyslovilo se spíše pro zajišťovací převod, Dr. Oertmann zaujal stanovisko opačné, pokládaje zajišťovací převod za nejistý a pochybený i přimlouvá se za zavedení rejstříkové hypoteky, na jejíž zavedení usnesl se též jednomyslně první sjezd československých právníků v Brně. Jak známo odůvodňoval zavedení této hypoteky na tomto sjezdu brněnském zejména prof. Dr. Stieber a Dr. Čulík.

Zákon o pokoutnictví. U ministerstva spravedlnosti konána byla dne 2. června anketa o osnově zákona o pokoutnictví. Stalo se to na opětné písemné podání advokátní a notářské komory pražské, jež ve zvláštním spise podaném na ministerstvo upozorňovalo na neudržitelné poměry a úžasné vzmáhání se pokoutnictví. K anketě pozvání byli za stav advokátní Dr. Valenta, za stav notářský Dr. Čulík, za ministerstvo vnitra min. rada Werner, za ministerstvo obchodu min. rada Dr. Skála, za ministerstvo unifikací Dr. Hendrich, za Ústředí obchodních komor Dr. Paičl, za Svaz českých průmyslníků Dr. Čelakovský a za Svaz německých průmyslníků Dr. Pollak. Anketě předsedal sekční šef Hartmann a referát přednesl ministerský rada Mrština, jenž v úvodu svém zastal se vřelými slovy stavu advokátního a notářského, poukázav k tomu, že jedině tyto dva stavy nejsou dosud chráněny a že jest nutno zameziti vzmáhání se pokoutnictví. Za toto uznání bylo mu zástupcem našeho stavu poděkováno. Po dlouhé debatě vedené všemi účastníky podařilo se zástupcům advokacie a notářstva zjednati u všech účastníků příznivější náladu a docíleno jakéhosi kompromisu, který ovšem není nikterak našim ideálem a zůstává daleko pozadu za tím, čeho stav advikátní a notářský se domáhaly. Ministerstvo spravedlnosti slíbilo na podkladě přednesených náhledů osnovu přepracovati a pak Národnímu shromáždění předložiti. Podrobnější zprávu o osnově přineseme až po jejím přepracování.

Rejstříková hypoteka. Myšlenka o zavedení rejstříkové hypoteky jest na vítězném pochodu. V Uhrách jest již vypracován zvláštní návrh zákona o rejstříkové hypotece a v Německu a Rakousku konají se přípravy rovněž za účelem zavedení rejstříkové hypoteky. Jak známo přijala též komise pro reformu občanského zákona československého, zabývající se věcnými právy rovněž a to k návrhu zástupce našeho stavu, ustanovení o rejstříkové hypotece. Konečná redakce tohoto oddílu občanského zákona má provedena býti na podzim t. r.

Klub českých právníků v Praze otevřel společenské místnosti nově vypravené v II. posch. budovy na Slovanském ostrově (býv. místnosti cizineckého klubu) a zve právníky všech kategorií ku súčastnění se klubovního života, směřujícího ku umožnění společenských styků veškerého českého právnictva. Přihlášky za člena (s příspěvkem členským 100 Kč ročně) přijímá předseda klubu advokát JUDr. Karel Plavec, Praha II., Vodičkova ul. 20 neb jednatel mag. taj. JUDr. Dalibor Vyskočil, Praha III., čp. 55.

Knihy redakci zaslané.

»Poplatek z převodů nemovitostí (podle předpisů platných v Čechách, na Moravě a ve Slezsku)«. Sestavil Dr. Jan Civín, ministerský rada v ministerstvu financí. Praha 1927. Spis vyšel jako první svazek sbírky »P r a e t o r«, kteráž podává přehledné výklady z oboru práva čsl. pro praktickou potřebu širších kruhů. Probírá po instruktivním úvodě pojem příslušenství nemovitosti, pak zjišťování hodnoty její, povinnosti poplatníkovy, ručení osobní a věcné, předpis poplatku a splatnost jeho, rekurs, obnovu řízení, promlčení, zvýšení poplatku a trestní důchodkové řízení. Uvádí sazby převodních poplatků a pojednává pak o zvláštních ustanoveních pro jednotlivé druhy převodních smluv, obzvláště pro smlouvu kupní, o osvobození a úlevách, o odpisu při stornování smlouvy atd. Přehledným uspořádáním látky této prokáže spis — jenž přihlíží všude k ustálené praxi úřadů vyměřujících a k judikatuře nejvyššího soudu správního, označuje přesně příslušná zákonná ustanovení a opatřen je abecedním rejstříkem věcným — přes stručnost svoji (80 stran) — dobré služby i odborníkům. Cena brožovaného spisu, kterýž vydalo nakladatelství »Praetor« v Praze I., Dušní 13, stanovena na Kč 20·—.

Dr. J a r o m í r S e d l á č e k: **Valorisační doložky.** Zvláštní otisk z Vědecké Ročenky právnické fakulty Masarykovy university v Brně. Nákladem vlastním. V komisi Barvič a Novotný, Brno, Česká ul. čjs. 13. Cena 5·— Kč.

Autor obírá se nejprve pojmem peněz, při čemž rozeznává peníze jako obecné měřítko hodnot, s čímž souvisí funkce peněz jako obecného měnidla, a peníze jako obecné platidlo, čili t. zv. kupní a platební síla peněz. Na tomto rozlišení je vybudována tato studie. Pak pojednává o t. zv. nominalismu, kde platební síla peněz zůstává stejná i při změně kupní síly peněz. Tomu se má předejíti t. zv. zlatou doložkou, jíž je více druhů a jinými valorisačními doložkami (na př. t. zv. Freibleibend atd.). Zajímavě líčí poměry u hypotek a pro naše poměry nejcharakterističtější valorisační doložky u pachtovních smluv. Dále pojednává autor o t. zv. devalvaci, Walisově patentu, vídeňské měně a o stabilisaci ve svých vztazích k právu soukromému. Judikatura nejvyššího soudu je vyčerpávajícím způsobem rozebrána, také k cizím právům se přihlíží měrou hojnou. Pro praktika je studie tato velmi důležitá, poněvadž informuje stručně a důkladně v otázce dosud velmi ožehavé.